

Forskere viser at avskoging av Amazonas fører til alvorlige avlingsfall og økonomiske tap. En håndfull selskaps profittjakt holder den livsfarlige industrien gående.

Avskoging gjør verden fattigere

KLIMA

Gustav Gillund, 26. apr.

FLAMMER for profitt: Et flyfoto viser brann i Amazonas i Brasil i 2022. Eksperter sier at brannene startes av gårdbrukere og landspekulanter, som skaper skogbranner for å rydde området for trær. Foto: Douglas Magno, AFP/NTB

Store deler av jordbruket i Sør-Amerika preges av økt tørke, med alvorlige konsekvenser for verdens matsikkerhet. Ny forskning kopler en forskyvning av regntidas start med opptil 76 dager direkte til avskoging i Amazonas.

VERDENS REGNSKOGER

Resultatet er en drastisk nedgang i avlingene i ett av verdens viktigste matfat.

Mens de økonomiske tapene er store, bidrar også ødeleggelsen til det FN omtaler som en mulig kollaps i global matsikkerhet: Det anslås at 122 millioner flere mennesker er blitt dratt ut i sult bare siden 2019.

– Vi taper alle sammen, sier Britaldo Sivera Soares-Filho, som har ledet forskningsteamet.

Han advarer om at vi begynner å nærme oss et punkt der utviklingen blir umulig å snu.

Flygende elver

– Regnskogen fungerer som en gigantisk pumpe. Den resirkulerer vannpartikler som fraktes over hele Brasil gjennom flygende elver, forklarer Soares-Filho.

Han er en verdensledende forsker i avskoging av Amazonas, fra Federal University of Minas Gerais i Brasil. Klassekampen møter ham hos Regnskogfondet i Oslo.

De «flygende elvene» han viser til, er luftstrømmer som frakter store mengder vanddamp over tusenvis av kilometer. Disse luftbårne elvene påvirker regionale og globale værmønstre, inkludert nedbør.

Trærne i Amazonas-regnskogen slipper ut rundt 20 milliarder tonn vann til atmosfæren daglig.

– Når du fjerner områder i regnskogen og gjør dem om til landbruksområder, mister skogen denne funksjonen, forklarer han.

En ond sirkel

Konsekvensene for landbruket er store. Fjerning av skog fører til at nedbøren går ned, og avlingene i de konverterte landbruksområdene synker drastisk.

Selskapene som dyrker jorda, reagerer med å utvide landbruksområdene, altså ved å hogge ned enda mer skog for å holde produksjonsnivåene oppe.

– De skyter seg selv i foten, sier Soares-Filho, som omtaler det som en ond sirkel som truer selve livsgrunnet i regionens landbruk.

De lange tørkeperiodene rammer hele regionen. Siden storparten av Brasils jordbruk er avhengig av nedbør, har det store konsekvenser for matproduksjonen.

Brasil er verdens fjerde største matprodusent og dekker blant annet halvparten av verdens behov for soyabønner. Når regnskogen mister funksjonen som nedbørsregulator, fører det til økte matpriser.

Det er dårlige nyheter i en verden der en økning i globale matpriser allerede drar flere titalls millioner mennesker ut i sult hvert år, ifølge tall fra FNs organisasjon for ernæring og landbruk.

Bremser ikke

Det siste året har flere land lyktes i å redusere tempoet på avskogingen. Etter at Lula da Silva ble valgt som president i 2023, har Brasil halvert hastigheten på avskogingen på den delen av Amazonas som er i Brasil. Også Colombia har hatt stor suksess med å regulere avskogingen de siste to årene.

Tempoet på avskogingen globalt i fjor sank for første gang på mange år.

– Men den nedgangen vi så i 2023, var nesten kun på grunn av lave tall i Brasil og Colombia. I nesten alle andre land har avskogingen økt i tempo, sier Soares-Filho.

Økningen i andre land gjør dermed at Brasil og Colombias innsats nesten nullstilles.

– *Er du optimistisk?*

– Jeg har intet valg. Jeg kan rett og slett ikke være pessimistisk. Da tror jeg at jeg ville jeg ha skutt meg selv, sier forskeren oppgitt.

«Til slutt er det ikke bare Amazonas som kollapser. Klimaendringene er globale.»

– DR. BRITALDO SILVEIRA SOARES-FILHO

Regnskogsøkonomien

Omtrent 80 prosent av trærne som felles hvert år i tropene, blir ryddet for å gi plass til å dyrke kakao, soyabønner, palmeolje og avle storfe.

Disse råvarene brukes for å produsere sjokolade, skinnseter, dyrefôr og tusenvis av andre produkter.

Mesteparten av verdiene som skapes gjennom avskoging, går til store multinasjonale selskaper, som tar merverdien fra råvarene. Veldig lite av verdiskapningen blir igjen i Brasil eller andre land med regnskog.

Forskningen Soares-Filho leder, viser hvordan Brasil selv faktisk risikerer å tape på å la selskaper fortsette med avskoging. Den anslår at bare i år har økt tørke i regionen ført til tap på over sju milliarder amerikanske dollar i landbruksinntekter.

Verdensbanken har de siste årene også blitt oppmerksom på den destruktive økonomiske aktiviteten. I en rapport anslår de at verditapet forårsaket av at Amazonas blir avskoget, er på 317 milliarder dollar i året. Det er sju ganger høyere enn gevinsten fra all råvareutvinning i Amazonas.

Avskogingen har altså ikke bare store økonomiske og sosiale konsekvenser for Brasil, men fører til at verden blir fattigere.

– *Hvorfor fortsetter vi da?*

– Det er et spørsmål du nesten må stille en sosiolog eller filosof. Det er galskap, svarer Soares-Filho.

– Men konsekvensene kommer vi alle til å kjenne på. Til slutt er det ikke bare Amazonas som kollapser. Klimaeffektene er globale.

Effektiv forvaltning

Soares-Filho viser til at Brasil er et stort land, og det er vanskelig for staten å drive effektiv styring. Det kreves at også lokale politikere samarbeider, noe de ofte ikke gjør.

Han presiserer samtidig at avskogingen er en del av en global industri som holdes ved like av store internasjonale selskap. Disse trenger ikke å tenke på de sosiale, klimatiske og økonomiske skadene som industrien påfører regionen og verden.

Ansvarer kan derfor ikke bare ligge hos myndighetene i statene som sitter på regnskog.

Del artikkelen

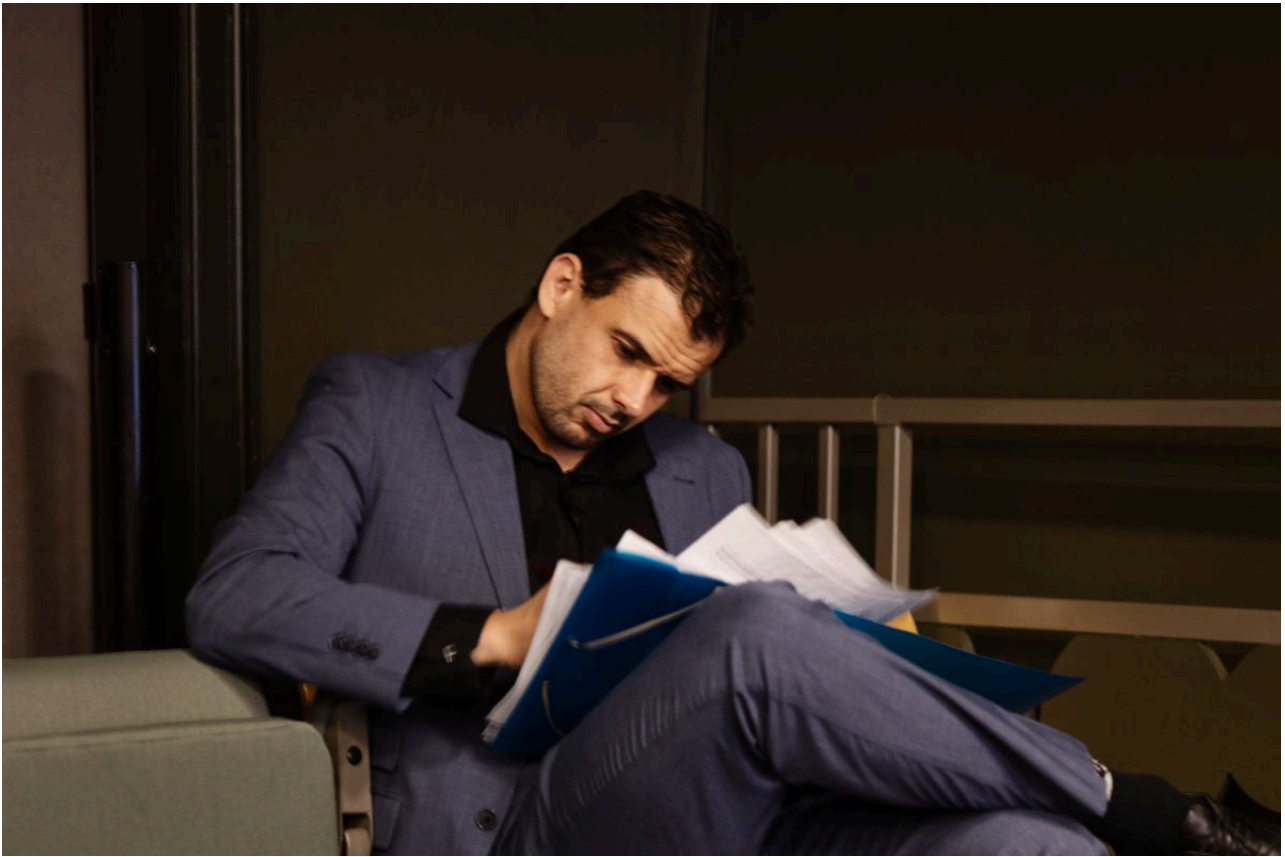
UTENRIKS

USA 26. apr.

Republikaneren Mike Johnson truer med nasjonalgarden, og amerikansk politi bruker makt for å bryte opp studentprotester til støtte for Palestina.

ISRAEL OG PALESTINA 25. apr.

Jurist Joel Bedda tror ikke på ryktene om en kommende internasjonal arrestordre mot Benjamin Netanyahu.

ANALYSE 25. apr.

I Dubai er regn egentlig en sjelden luksus. Denne uka åpnet himmelens porter seg over ørkenen.

Se mer

KLASSEKAMPEN

Dagens avis

Ta kontakt

Kundeservice

Min side

Personvernerklæring

Åpenhetsloven

Sentralbord

21 09 30 00

Kundeservice

21 09 30 01

E-post

klassekampen@klassekampen.no

Adresse

Grønland 4, Oslo

Postadresse

Boks 9257 Grønland, 0134
Oslo

Organisasjonsnummer

925 350 605

Redaktør

Mari Skurdal

Klassekampen arbeider etter Vær Varsom-
plakatens regler for god presseskikk.